

Szomszédság,
Szabadság
A Szépirodalmi Társaság VII. Irodalmi Fesztiválja
Hozz magaddal egy másik író
egy másik országból!

2011. április 9–10.

Petőfi Irodalmi Múzeum
Budapest, V., Károlyi Mihály u. 16.

Miért Ingo Schulzét választottam
beszélgetőpartneremnek?

Mert összeköt bennünket egy város: Drezda.
Ő ott született, ott nőtt fel, én pedig
ott töltöttem gyerekkorom több nyarát is.
Mert összeköt bennünket egy falu:
Badacsonytomaj. Ingo *Adam és Evelyn* című
regényének nagy része ott játszódik.
Én pedig ott töltöttem a nyaraimat,
s nap mint nap elmegyek a ház előtt,
melybe könyve hőseit beköltöztette.
Mert összeköt bennünket egy akadémia:
a Deutsche Akademie für Sprache und Dichtung,
amelynek mindketten tagjai vagyunk.
Mert összeköt bennünket egy rendszer.
Nem nehéz kitalálni, melyik.
És mert összekötnek bennünket a könyvek.
Figyeljük és olvassuk egymást.

Földényi F. László

Ingo Schulze (Drezda, 1962)
Író.

A Jenai Egyetemen szerzett diplomát
klasszika-filológia szakon. Az Altenburgi
Tartományi Színház dramaturgja, később
újságíró és szerkesztő. 1993-ban
Szentpéterváron egy ingyenes
hirdetőújság alapító főszerkesztőjeként
dolgozott. Számos nemzetközi díjjal
tüntették ki, *Mobil* című
elbeszéléskötetért 2007-ben a Lipcsei
Könyvvásár nagydíját kapta.

Újabb kötetei magyarul:
Új életek. Regény, Európa Könyvkiadó,
2008
Ádám és Evelyn. Regény. Európa
Könyvkiadó, 2009
Mobil. Elbeszélések. Európa Könyvkiadó,
2011

Földényi László (Budapest, 1952)
Esztéta, irodalmár.

1989 és 1991 között Berlinben élt a
DAAD Berlini Művészeti Program
vendégeként, 2001-2002-ben
Hollandiában dolgozott. Könyveit
számos nyelvre fordították le, több díj
nyertese (József Attila-díj, Széchenyi-díj,
Friedrich Gundolf Preis). 2009-től tagja
a Német Akadémiának. Budapesten él,
a Színház- és Filmművészeti Egyetem
tanszékvezető tanára.

Újabb kötetei:
A festészet éjszakai oldala. Kalligram
Kiadó, Pozsony, 2004.
Az ész álma. 33 esszé. Kalligram Kiadó,
Pozsony, 2008.
Képek előtt állni. *Adalékok a látás újkori
történetéhez*. Kalligram Kiadó, Pozsony,
2010.

Terézia Mora (Sopron, 1971)
Író, forgatókönyvíró, műfordító.

Hungarológiát és színháztudományt tanult a berlini Humboldt Egyetemen, majd forgatókönyvírói végzettséget is szerzett a Német Filmművészeti és Televíziós Akadémián. Németül ír. Magyar irodalmat, többek között Esterházy Péter és Parti Nagy Lajos műveit fordította németre. Ingeborg Bachmann- és Adalbert Chamisso-díjjal jutalmazták műveit. *Nap mint nap* című regényéért 2005-ben a Lipcsei Könyvvásár díját kapta. Családjával Berlinben él.

Művei magyarul:

Különös anyag. Elbeszélések. Magvető Kiadó, Budapest, 2001.

Nap mint nap. Regény. Magvető Kiadó, Budapest, 2006.

Az egyetlen ember a kontinensen. Regény. Magvető Kiadó, Budapest, 2011.

Konrád György (Berettyóújfalu, 1933)
Író, esszéista.

A rendszerváltás előtt Magyarországon jelentős ellenzéki szerepe miatt hosszan betiltották a műveit. Később számos hazai és nemzetközi intézmény megalapításában és vezetésében vett részt, többek között a Nemzetközi PEN Club, majd a berlini Brandenburgi Művészeti Akadémia elnöke volt. Számos jelentős magyar és nemzetközi díj (Kossuth-díj, Herder-díj, Goethe emlékérem) birtokosa.

Konrád György legújabb könyve, *A Zsidókról* c. válogatott esszékötet 2010-ben jelent meg az Európa Kiadó gondozásában.

Nagy intenzitás, egyszavas sorok, rövid mondatok sietős váltakozása, a szemlélet felgyorsul, tartsunk lépést vele. Az író ott köröz választott színhelyeken, ahol a hőse véletlenül járkal, nem vonzó tájakon, ahol nem nehéz átéreznie a saját idegenségét.

Az emberiségnek meglepően nagy, és egyre növekvő kisebbsége vándor, aki itt is van, ott is van, pontosabban itt sincsen, ott sincsen. Kettősségekből él az író, amelyeket nem mond ki, csak jelez. Távolról néz vissza, és távolról nézi a helyet, ahol éppen van. Alig húszévesen egy magyar kisvárosból, a hajdani vasfüggöny tövéből az újraegyesülő Berlinbe és a német irodalomba átköltözni nem volt kis vállalkozás.

Előbb otthonosan volt idegen egy kisebbség ölében, aztán otthontalanul jár-kelel a többségben, mondjuk úgy az emberek között. Mi a bevándorló főtémája? Az, hogy ott van, ahova jött, és mégis ott.

A vándornak tapintó szeme van.

Baleseteket, halálos véletleneket lát, pontosan.

Mora a kisebbségit támogatta önmagában, az irodalom érdekét tekintve, helyesen.

A határon-élőt kísérti a határátlépés, a politika és az irodalom térképén egyaránt.

Ki az, aki itt is, ott is eleve idegen? A néma.

Az akár sok nyelvet ismerő, önkéntes néma.

Egy erős lelkű, professzionális otthontalannak további szerencsés folytatást kívánok, ott, ahol éppen van.

Konrád György

Miért Mila lett a párom?

Mila Haugovát azért kértem fel a budapesti vendégszereplésre, mert egyrészt, az általa használt versnyelv látszólag tökéletes ellentéte az általam használt versbeszédnek. Holott világlátásunk, már ami az ember törekenységét, sebezhetőségét illeti, érzésem szerint tökéletesen azonos.

Mila velem ellentétben tudomásom szerint nem ír közéleti napi publicisztikát. Amely tény egyébként csak annyiban érdekes, hogy látszólag nem igazán foglalkoztatják a közéleti problémák. Pedig dehogynem. Egy szépíró puszta létezésében is közéleti tényező ugyanis. Legfeljebb más eszköztárból (is) merít megnyilatkozásai során.

A harmadik oka választásomnak, hogy Mila Budapesten született kiváló szlovák költő. Amely tény szerintem tulajdonképpen – anélkül, hogy bármilyen politikai felhangot tulajdonítsunk neki – önmagában is izgalmas. Egyszersmind természetes állapot, olyan, ami főként a közép-európai kulturális közeget jellemzi. Nem utolsósorban a „nemzeti kultúrák” átjárhatóságát, sőt nagy erős rokoni kötelékeit illetően.

Barak László

Mila Haugová (Budapest, 1942)
Költő, műfordító, szerkesztő.

Éveken keresztül a szlovák *Romboid* c. irodalmi folyóirat szerkesztője. Jelenleg egyetemeken oktat kreatív írást. Többek között Sylvia Plath, Ted Hughes, Ingeborg Bachmann, Georg Trakl, Paul Celan és Pilinszky János verseit fordította szlovákra. Munkásságáért a Szlovák Írószövetség nagydíjában és az osztrák Georg Trakl díjban is részesült. Eddig húsz kötete jelent meg.

Magyarul megjelent kötete:
Ózgerinc. Versek. Kalligram Kiadó, Pozsony, 2000.

Barak László (Muzsla, 1953)
Költő, novellista, közíró, kiadóvezető.

Cselekvő részese volt az 1989-es csehszlovákiai rendszerváltásnak, előzőleg szerkesztő-fordítóként dolgozott egy dél-szlovákiai kulturális intézményben. Jelenleg a NAP Kiadó (Dunaszerdahely) igazgatója, a Szlovákiai Magyar Írók Társasága választmányi tagja, a Forbáth Imre-díj és a Madách Imre-nívódíj tulajdonosa. Számos verseskötete jelent meg, legutóbbi kötetei:
Ne dudálj, küzdj! Válogatott publicisztika. Nap Kiadó, Dunaszerdahely 2006
Barak László legszebb versei. AB-ART Kiadó, Pozsony, 2007.
A halálnepper. Versek. Kalligram Kiadó, Pozsony, 2010.

Rareș Moldovan (Kolozsvár, 1976)

Költő, műfordító.

A Babeș-Bolyai Tudományegyetem angol-román szakán végezte tanulmányait, majd az Maynooth-i Ír Nemzeti Egyetemen szerezte meg a doktori fokozatot. Jelenleg a Babeș-Bolyai Tudományegyetem oktatója, szakterülete az amerikai és ír irodalom és film. Eddig két verseskötete látott napvilágot – *A tűzszerezés estéje* (2000) és a *Skycam* (2007) – jelenleg első novelláskötetén dolgozik. Számos irodalmi művet fordított román nyelvre, többek között Thomas Pynchon, Chuck Palahniuk, Michael Cunningham, és Harold Bloom regényeit. *Symptomatológiák* címmel jelent meg doktori disszertációja 2011-ben.

Selyem Zsuzsa

(Marosvásárhely, 1967)

Író, irodalomtörténész, kritikus.

Matematikát, magyar és angol irodalmat tanult a kolozsvári Babeș-Bolyai Tudományegyetemen, esztétikából doktorált az ELTE-n. A BBTE Bölcsészkarán kortárs irodalmat tanít.

Kötetei:

Valami helyet (esszék, 2001),
Szembe szét (Humor és szentség összefüggése Esterházy Péter prózájában, 2004),
9 kiló (Történet a 119. zsoltárra, 2006),
Fehérek közt (esszék, 2007),
Erdei politika (publicisztikák, 2009),
Mire vársz (próza, 2009).

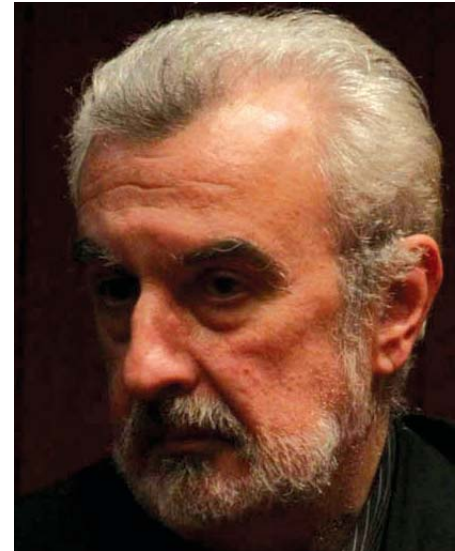
Miért Rareș Moldovan?

- képes úgy definiálni a költészetet, mint „minden beszédmódok legszélszórtabbikát”
- mert ő fordította románra Pynchon *Súlyszivárványát*, és egyébként is: Pynchon meg Joyce a kedvenc prózaírói
- olyanokat kérdez a verseiben, mint például: „csupán emberi termék lenne a lélek is?” (blendwerk)
- ugyanott végez önkéntes társadalmi munkát, ahol én, a kolozsvári Bölcsészkaron
- nagy sikert aratott verseivel a beszercei börtönben
- szerinte Kolozsvár azért jó hely, mert ott látta a leglátványosabb eget
- mert olyan prózát ír, hogy az az érzésem, fölhasítja a tárgyakat, a viszonyokat meg szabaddá teszi minden ésszel belátható összefüggéstől.

Selyem Zsuzsa

Úgy tűnik, hogy a szerb prózairodalomban (a lipcsei könyvvásár alkalmával ezt érzékelte a nyugati sajtó), új hullám van kialakulóban. Radoslav Petkovićot azért választottam beszélgetőtársamnak, mert őt tartom az új hullám egyik kezdeményezőjének. Meg azért is, mert a pécsi Jelenkor kiadónak köszönve két könyve is megjelent magyar fordításban, tehát nem ismeretlen a magyar olvasók előtt. Azt is tudják tehát, hogy prózájában feltűnik a magyar világ, s a vele folytatott újvidéki beszélgetéseim során kiderítettem, hogy Magyarország nagy tisztelője. Egy-egy budapesti út számára ünnepet jelent, ebben a városban vannak kedvenc terei, utcái, amelyekben kitűnően tájékozódik. Nem átutazó tehát Budapesten, hanem visszatérő, s eközben szerencsés ember is, mert csak a magyar világ jobbik oldalát látja. Ezen kívül van még egy magyarázatom. 1993-ben az akkori ellenzéki *Vreme* szerkesztőségében találkoztam Predrag Markovićyal, a *Vreme*-könyvek szerkesztőjével. A *Wittgenstein szövőszéke* című esszénaplóm kefelenyomatát ellenőriztem. A szerkesztő a kezembe nyomott egy kéziratköteget. Nagyon kérlek, fordíts le magyarra néhány mondatot, kérlelt a szerkesztő. Radoslav Petković *Sors és körvonal* című regényéről volt szó, mely később kiérdemelte a legrangosabb szerbiai irodalmi díjakat. Beírtam a kéziratba néhány magyar mondatot, ahogy látom, a regény angol nyelvű fordításába is bekerültek, és később elégedetten állapítottam meg, hogy kiváló regény „hangulatát” magyarítottam.

Végel László

Radoslav Petković

(Belgrád, 1953)

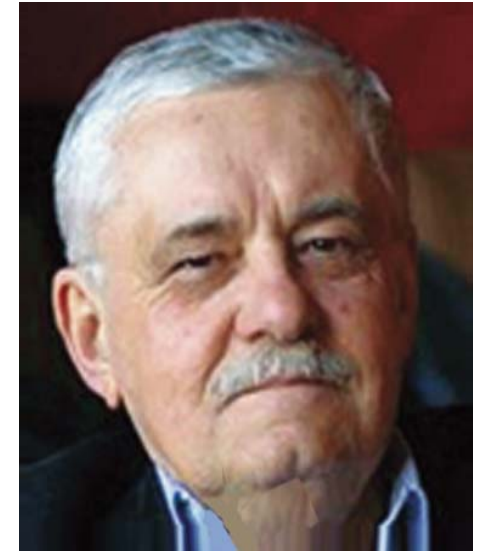
Prózaíró, esszéista, műfordító.

2009 óta a vajdasági tartományi kormány kulturális miniszterhelyettese. Számos regénye és esszékötete jelent meg. Chesterton, Tolkien, Defoe és Stevenson művei jelentek meg szerbül a fordításában. Több fontos díjjal jutalmazták munkásságát.

Kötetei magyarul:

Sors és körvonal. Regény. Jelenkor Kiadó, Pécs, 2003.

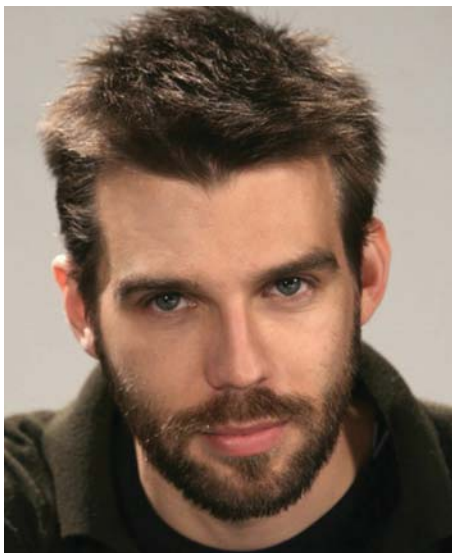
Az ember, aki álmában élt. Elbeszélések. Jelenkor Kiadó, Pécs, 2009.

Végel László (Szenttamás, 1941)

Író, drámaíró, esszéista.

Egyetemi tanulmányait az Újvidéki Egyetem magyar nyelv és irodalom szakán, valamint a Belgrádi Egyetem filozófia szakán végezte. Az 1960-as évektől kezdve a vajdasági magyar irodalom és közélet meghatározó alakja. Kezdetben újságíró és szerkesztő, 1965-től 1971-ig az *Új Symposion* szerkesztőbizottságának tagja, később az Újvidéki Televízió dramaturgja, majd a jugoszláviai Soros Alapítvány újvidéki irodavezetője. 2003-tól a belgrádi Helsinki Bizottság Tanácsának tagja. 2009-ben Kossuth díjban részesült. Naplójegyzetei 2003-ban jelentek meg *Időírás, időközben* címmel a Noran Kiadónál.

Dömötör András

(Zalaegerszeg, 1978)

Színházi rendező, színész.

2003–2010 az Örkény Színház tagja. 2010-ben alapította meg független színházi csapatát Szakkör néven. Jelenleg a Katona József Színház a rendezésében játssza Nadas Péter *Szirénének* című darabját. Dolgozott a Nemzeti Színházban, az egri Gárdonyi Géza Színházban, a Szputnyikban és a TÁP Színházzal, és több hangskönyvet készített. Tanársegéd a Színművészeti Egyetemen.

Darvas Ferenc (Budapest, 1946)

Zeneszerző, zongorista.

A Budapesti Katona József Színházban százötvenszer került színre a *Talizmán* című Nestroy-darab, amelynek a zenéjét szerezte, az Örkény István Színházban pedig 2010-ben is sikeresen játsszák a *Jó gyerekek képeskönyve* című rémvarietét, melyben a *The Tiger Lillies* zenéjét Darvas és zenésztársai tolmácsolják. Munkássága egyik fontos részét képezik a színházi dalok. Többek közt Bereményi Géza, Rigó Béla szövegeire írt zenét, de a legfontosabb szerzőtársa Várady Szabolcs. Számos filmhez, tévé- és rádiójátékhoz komponált zenét. Zongorarögtönzéseivel a némafilmek világát elevenítette meg több múltat idéző mozielőadáson.

Wertetics Szlobodán

(Budakalász, 1978)

Zenész, harmonikás.

Szinte az összes Magyarországon élő kisebbségi táncegyüttes zenekarában közreműködött (Opanke, Martenica, Taban, Jantra, Helidonaki, Iliosz), első önálló zenekara, a Wertetics Orkestar volt. Közreműködött számos hazai és külföldi zenei kiadványon. Több éven át a Korak, Söndörgő együtteseknek volt a tagja. Szerepelt a BM Duna Táncegyüttes, a Honvéd Együttes és a Budapest Táncegyüttes műsoraiban, a Pesti Színház, a Vígszínház, a Radnóti Színház, Budapest Bábszínház, az Örkény Színház és a Malko Teatro darabjaiban. Napjainkban a Parov Nikola kvartett és a Cimbiliband állandó tagja,

Bárdos Deák Ágnes

(Budapest, 1956)

Énekes, dalszövegíró.

1980–1983-ig a Kontroll Csoport underground zenekar egyik alapító énekeseként kezdte zenei pályafutását. Később az Ági és Fiúk, majd a Bardo zenekarokban énekel, irodalmi folyóiratokban jelennek meg szövegei, és irodalmi rendezvényeket szervez.

Program

Április 9-én, szombaton

délután 5 órától **Földényi László**

és **Ingo Schulze (DE)**,

fél 7-től **Konrád György**

és **Terézia Mora (DE)**

beszélget.

Felolvas **Dömötör András**.

Zenél **Darvas Ferenc**.

Az est házigazdája **Balázs Eszter Anna**

Április 10-én, vasárnap

délután 4 órától **Barak László**

és **Mila Haugová (SK)**,

5 órától **Selyem Zsuzsa**

és **Rareş Moldovan (RO)**,

fél 7-től **Végel László**

és **Radoslav Petković (SRB)**

beszélget.

Felolvas **Dömötör András**.

Zenél **Wertetics Szlobodan**.

Énekel **Bárdos Deák Ági**.

Az est házigazdája **Szilágyi Zsófia**

Főszerkesztő **Gerevich András**

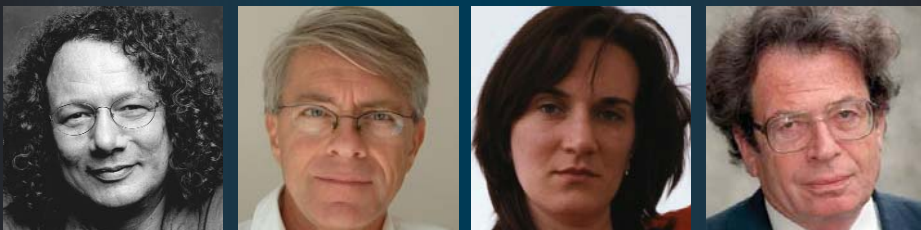
A fesztivál alaptémája a szomszédság és a szabadság összefüggése a Közép- és Kelet-Európában egymás mellett élő nemzetek irodalmi és kulturális hagyományain keresztül.

Magyar szépírókat kértünk fel, hívják meg egy-egy más országbeli íróbarátjukat beszélgetésre és felolvasásra.

Egyik kiinduló témánk az írók közéleti szerepe: az egyes országokban hagyományosan milyen elvárásokat támasztanak az írókkal szemben, és ki mennyiben tud vagy akar ezeknek az elvárásoknak megfelelni, a saját országában.

A kérdéskört történelmi perspektívából is meg szeretnénk vizsgálni: arra keressük a választ, hogy a különböző írók hogyan élték meg a kelet-európai rendszerváltásokat, illetve az azt megelőző és az azt követő időszakot. Miben változott meg az elképzelésük a szabadság fogalmáról, miként alakultak az elvárásaik, és mennyiben tudtak hatással lenni a társadalmi átalakulások folyamatára.

Az egyébként is kapcsolatban, barátságban álló magyar és nem magyar írók felolvasásaiból és beszélgetéseiből kirajzolódhat a magyarok és a szomszédos európai írók kölcsönös nézőpontja, létrejöhetnek kulturák érdekfeszítő találkozásai és elágazásai.

Szomszédság, Szabadság

A Szépirok Társasága VII. Irodalmi Fesztiválja

Támogatók

